

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 decembrie 2016, în privința inculpatului

*Andoni Nicolae xxxxxxxxx, născut la
xx xxxxx xxxx, originar și locuitor al s. xxxxxxxxxx, r-nul
xxxxxxx, cetățean al R. Moldova, fără antecedente
penale.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 21.07.2016 – 22.08.2016,
instanța de apel: 04.10.2016 – 27.12.2016,
instanța de recurs: 10.03.2017 – 12.04.2017.*

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Sîngerei din 22 august 2016, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Andoni Nicolae a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal la 120 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

S-a dispus restituirea cheltuielilor judiciare în mărime de 2102 lei din contul mijloacelor bugetului de stat.

2. Instanța de fond a constatat că la 07 aprilie 2016, aproximativ orele 20.00, inculpatul Andoni N., aflându-se la fostul domiciliu al său și al părții vătămate Andoni V., situat în s. xxxxxxxx, r-nul xxxxxxxx, intenționat, a aplicat violență fizică și psihică asupra unui membru al familiei, adică Andoni V., din cauza

relațiilor ostile. A început a alerga după ea prin curtea casei, numind-o cu cuvinte necenzurate, atentând la cinstea, onoarea și demnitatea acesteia. Ajungând-o din urmă la poarta gospodăriei, i-a aplicat o lovitură cu pumnul după cap, partea vătămată căzând și lovindu-se de pământ cu umărul drept. Profitând de faptul că Andoni V. nu poate să se apere, i-a aplicat mai multe lovituri cu pumnii și picioarele peste corp și față, provocându-i, conform raportului de expertiză nr. 88D din 08.06.2016, echimoză vastă la brațul drept și fractură de os humerus drept 1/3 superioară, calificate ca vătămare corporală medie, iar conform actului de expertiză psihiatrico-legală efectuată în condiții de laborator nr. 226a-2016, i-au fost cauzate și suferințe de ordin psihologic, anxietate, neliniște, tendințe neurotice.

Instanța a reținut că inculpatul a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, declarând că recunoaște integral vina.

Instanța a statuat că probele administrate dovedesc în totalitate vinovăția inculpatului și i-a încadrat acțiunile în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont că inculpatul a recunoscut vina și s-a căit sincer de cele comise, a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, că circumstanțe agravante nu s-au stabilit, că acesta este sănătos fizic și dorește să-și ispășească pedeapsa prin muncă, că conform prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală limita minimă a muncii neremunerate în folosul comunității va fi de 120 ore, iar cea maximă de 160 ore.

Totodată, instanța a dispus restituirea cheltuielilor judiciare în cuantum de 2102 lei, solicitate de acuzare pentru petrecerea și întocmirea raportului de expertiză medico-legală 83D din 10.05.2016 și 88D din 08.06.2016, a actelor de expertiză psihiatrico-legală ambulatorie din 24.05.2016 și 26.05.2016, din contul mijloacelor bugetului de stat.

Or, conform art. 143 alin. (1) pct. 3), 5), alin. (2) Cod de procedură penală, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea stării psihice și fizice a bănuitului, învinuitului și inculpatului – în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate sau la capacitatea lor de a-și apăra de sine stătător drepturile și interesele legitime în procesul penal; stării psihice sau fizice a părții vătămate dacă apar îndoieli în privința capacității de a percepe just împrejurările ce au importanță pentru cauza penală și de a face declarații despre ele, dacă aceste declarații ulterior vor fi puse în mod exclusiv sau în principal la baza hotărârii în cauza dată. Plata expertizelor judiciare efectuate prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

3. Procurorul în Procuratura r-nului Sîngerei, Alexandru Gavajuc, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de 160 ore muncă neremunerată în folosul comunității, cu încasarea din contul lui a cheltuielilor judiciare în mărime de 2102 lei.

Apelantul a indicat că pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă or, ținând cont de condițiile de viață ale acestuia, mărimea pedepsei aplicate nu-i va corecta comportamentul și, astfel, nu va fi atins scopul pedepsei prevăzut de art. 61 Cod penal.

Totodată, cheltuielile judiciare suportate în mărime de 2102 lei urmează a fi încasate din contul inculpatului.

Or, art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală prescrie că cheltuielile judiciare sunt cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare.

Astfel, fiind respinsă solicitarea privind încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului, instanța a admis interpretarea eronată a dispozițiilor normei legale privind achitarea cheltuielilor judiciare.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 decembrie 2016, apelul a fost admis, casată sentința în latura penală și pronunțată o nouă hotărâre.

Andoni Nicolae a fost condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. c) Cod penal la 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut, că instanța de fond corect a concluzionat ca fiind dovedită vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal.

Însă, pedeapsa minimă aplicată nu corespunde circumstanțelor cauzei.

Or, la momentul examinării apelului, situația referitor la latura penală s-a schimbat esențial.

Potrivit Legii nr. 196 din 28.07.2016, în vigoare din 16.09.2016, art. 201¹ alin. (1) lit. c) Cod penal are următorul cuprins „acțiunea sau inacțiunea intenționată comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei care a provocat vătămarea medie a integrității corporale sau a sănătății”.

Fiind solicitată recalificarea acțiunilor inculpatului la art. 201¹ alin. (1) lit. c) Cod penal și aplicarea pedepsei de 160 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, în conformitate cu modificările operate, acțiunile ultimului urmează a fi reîncadrate în baza art. 201¹ alin. (1) lit. c) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse proporționale.

Astfel, ținând cont de gravitatea și motivul infracțiunii săvârșite, personalitatea celui vinovat, circumstanțele atenuante, caracteristica de la locul de trai, condițiile acestuia de viață, părerea părții vătămate și influența pedepsei asupra corectării și reeducării inculpatului, pedeapsa sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității de 160 ore va fi una echitabilă și legală, aceasta fiind stabilită cu respectarea prevederilor art. 2, 7, 61 alin. (2), 75, 76, 78 Cod penal și ale Ghidului cu privire la aplicarea pedepsei, aprobat prin Hotărârea Plenului CSJ nr. 15 din 22.12.2014.

La individualizarea pedepsei, instanța de apel a ținut cont că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, în urma certurilor și neînțelegerilor din

familie, urmată de aplicarea violenței fizice și psihice, că nu are antecedente penale, că a colaborat cu organul de urmărire penală și a contribuit la descoperirea infracțiunii, s-a căit sincer de cele comise și s-a angajat să nu mai admită asemenea comportament, că are loc permanent de trai, că se află la evidența medicului narcolog, se caracterizează negativ, face abuz de alcool, este agresiv și a fost internat în spital la dezalcoolizare, și că nu au fost stabilite circumstanțe agravante.

Totodată, instanța de apel a statuat că potrivit art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Or, expertiza medico-legală și medico-legală psihiatrică este o probă care împreună cu celelalte dovezi ale acuzării au menirea de a demonstra vinovăția inculpatului în comiterea faptei prejudiciabile imputate acestuia.

Prin urmare, acuzării, în calitate de autoritate a statului, îi revine obligația de a acumula probele necesare ce demonstrează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni, din ce rezultă obligația pozitivă a statului de a colecta probele necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului.

Acuzarea a interpretat extensiv dispozițiile art. 227 Cod de procedură penală, care expres stabilește din ce sunt constituite cheltuielile judiciare și, în special, alin. (2) pct. 4) indică clar că, în cazul efectuării unei expertize pot fi atribuite ca cheltuieli judiciare doar sumele cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei și nu cuprind cheltuielile suportate integral pentru efectuarea unei expertize care are statut de probă în procesul penal.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că este neîntemeiată excluderea încasării de la inculpat în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 2102 lei, iar nefiind clarificată necesitatea încasării acestor cheltuieli, instanța de apel a adoptat o decizie neargumentată în această latură.

Or, cheltuielile date au fost suportate de către stat pentru efectuarea expertizelor psihiatrico-legale de ambulator a inculpatului și părții vătămate și a expertizei medico-legale nr. 29D din 12.02.2012.

Conform art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal.

Alin. (2) pct. 1) al aceluiași articol, prevede că cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite experților, iar în pct. 5) este prevăzut că cheltuielile judiciare cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Potrivit art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat, dacă legea nu prevede altă modalitate, iar în

corespondere cu art. 228 alin. (3) Cod de procedură penală, expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

Art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, în cazul inculpatului fiind posibilă obligarea acestuia la achitarea acestor cheltuieli, acesta neavând persoane la întreținere și este apt de a munci.

Deci, instanțele de judecată nu au clarificat obiectiv necesitatea încasării cheltuielilor de judecată, adoptând hotărâri neargumentate în această latură.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. **2.** și **4.** din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind soluția încasării cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 3), 5), alin. (2) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea stării psihice și fizice a bănuțului, învinuțului și inculpatului – în cazurile în care apar îndoieli cu privire la starea de responsabilitate sau la capacitatea lor de a-și apăra de sine stătător drepturile și interesele legitime în procesul penal, stării psihice sau fizice a părții vătămate dacă apar îndoieli în privința capacității de a percepe just împrejurările ce au importanță pentru cauza penală și de a face declarații despre ele, dacă aceste declarații ulterior vor fi puse în mod exclusiv sau în principal la baza hotărârii în cauza dată, iar plata acestor expertize judiciare se face din contul mijloacelor bugetului de stat, instanțele just,

argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale și medico-legale psihiatrice urmează a fi făcute din contul mijloacelor bugetului de stat.

Deci, atât legea procesual-penală, cât și jurisprudența națională, prevăd clar și expres că plata pentru expertizele judiciare privind constatarea stării psihice și fizice a bănuیتului, învinuitului, inculpatului și a părții vătămăte, se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Or, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare (*pct. 5. din decizie*).

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1), 27, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul de pe rol au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 3. – 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița versus Moldova*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile contestate conțin motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura cheltuielilor judiciare, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Astfel, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Liliana Pasat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 07 decembrie 2016, în privința inculpatului Andoni Nicolae xxxxxxxxx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 mai 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco